

IZMENE ZAKONA O
PRIVREDNIM DRUŠTVIMA

VUKOVIĆ & PARTNERS
Advokatska kancelarija - Law firm

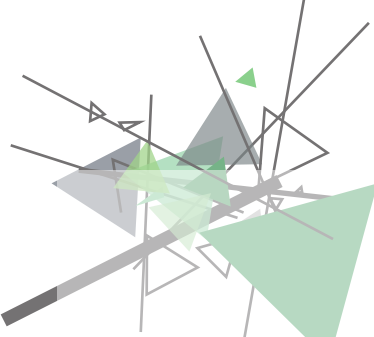
Izmene zakona o privrednim društvima

Sada već tradicionalno jednom u dve do tri godine u skupštinskoj proceduri nađu se, između ostalog, i predlozi izmena i dopuna Zakona o privrednim društvima ("Sl. glasnik RS", br. 36/2011, 99/2011, 83/2014 - dr. zakon, 5/2015, 44/2018, 95/2018, 91/2019 i 109/2021) (u daljem tekstu: ZPD i/ili Zakon). Tako je nakon poslednjih izmena 2019. godine, tokom 2021. godine predstavljen nacrt izmena i dopuna ZPD-a i upućen na javnu raspravu, da bi dana 17.11.2021. godine Narodna skupština Republike Srbije usvojila Zakon o izmenama i dopunama Zakona o privrednim društvima. U nastavku ovog teksta ukazaćemo na neke najbitnije izmene, a koje mogu biti su od značaja u praksi, sa kritičkim osvrtom na iste.

Sedište. Izmenama ZPD-a propisano je da je sedište društva mesto i adresa na teritoriji Republike Srbije iz koga se upravlja poslovanjem društva i koje je kao takvo određeno osnivačkim aktom, statutom ili odlukom skupštine. Osim toga, zbog velikog broja registrovanih „fiktivnih“ adresa sedišta, predviđeno je da zainteresovano lice može tužbom nadležnom sudu da zahteva brisanje registrovane adrese sedišta društva, ako lice koje ima pravo svojine, nije dozvolilo upotrebu tog prostora za vršenje upravljanja poslovanjem društva. S tim u vezi uvodi se i novi razlog za prinudnu likvidaciju ako privredno društvo u roku od 30 dana od dana pravnosnažnosti presude kojom se nalaže brisanje registrovane adrese sedišta ne registruje novu adresu sedišta čime se omogućava uklanjanje iz pravnog prometa ovakvih privrednih društava.

Registracija na portalu elektronske uprave (eUprava). S obzirom da se nalazimo u eri digitalizacije i da se poslovna aktivnost u najvećoj meri odvija elektronskim putem, izmenama ZPD-a dopunjen je član 21. Zakona, koji propisuje da društvo, pored već ranije obavezne registracije e-mail adrese, mora sada da bude registrovan i na portalu elektronske uprave, a iz razloga usklađivanja sa Zakonom o elektronskoj upravi. Naime, članom 40. Zakona o elektronskoj upravi propisano je da je organ javne uprave dužan da akt u formi elektronskog dokumenta dostavi stranci elektronskim putem, a da korisniku usluga elektronske uprave elektronsku dostavu vrši u Jedinostveni elektronski sandučić, osim ako drugačije nije propisano posebnim zakonom, dok je članom 15. navedenog zakona, propisano da građani i pravna lica mogu da koriste usluge elektronske uprave ako se registruju kao korisnici usluga elektronske uprave, nakon čega im se obezbeđuje korišćenje Jedinostvenog elektronskog sandučića.

Ova novina će svakako ubrzati dostavljanje različitih rešenja i odluka nadležnih državnih organa, podnošenja zahteva i slično, ali ipak, sa druge strane, predstavlja i određeni rizik kada se radi o ovom pitanju. Naime, i dalje veliki broj privrednih subjekata, naročito kada su u pitanju preduzetnici starijeg doba, nisu digitalno pismeni i ne koriste elektronske usluge, što u praksi prethodno navedena novina može za njih predstavljati problem.

Registracija osnovnog kapitala kod prodaje stečajnog dužnika. U praksi su se pojavile dileme prilikom primene odredaba čl. 44. i 50. ZPD-a u pogledu pravnih posledica prodaje stečajnog dužnika kao pravnog lica u smislu člana 136. Zakona o stečaju („Službeni glasnik RS”, br.104/09...95/18), sa stanovišta registracije u Registar privrednih subjekata promene podataka o osnovnom kapitalu. Nakon prodaje stečajni postupak se obustavlja, a privredno društvo zadržava svoj pravni subjektivitet (nastavlja da posluje sa nepromenjenim matičnim i poreskim identifikacionim brojem), s tim da se u Registru privrednih subjekata upisuje kupac kao jedini osnivač na koga se prenose vlasnička i upravljačka prava. U ovakvoj situaciji privredno društvo je u poziciji sličnoj društvu u osnivanju, koje počinje poslovanje sa novim kapitalom, s obzirom da prethodno registrovani osnovni kapital faktički više ne postoji, ali se postavilo pitanje kako odrediti osnovni kapital društva. Izmenama Zakona rešeno je ovo pitanje koje reguliše da nakon prodaje stečajnog dužnika kao pravnog lica u stečajnom postupku, vrednost osnovnog kapitala tog privrednog društva registruje se u visini iznosa plaćene kupoprodajne cene iz ugovora o prodaji stečajnog dužnika, a ulog kupca kao nenovčani ulog u osnovni kapital, u vrednosti plaćene kupoprodajne cene.

Ako bi vrednost osnovnog kapitala iz kupoprodajne cene koju je platio novi član bila manja od vrednosti minimalnog osnovnog kapitala, vrednost osnovnog kapitala registruje se na vrednost minimalnog osnovnog kapitala koja je propisana za to društvo, a kupac je dužan da u osnovni kapital društva uplati nedostajući iznos do visine minimalnog osnovnog kapitala u roku od šest meseci od dana obustavljanja postupka stečaja.

Poslovi i radnje sa ličnim interesom. Izmene ZPD-a izvršene su i u delu koji reguliše dužnost prijavljivanja poslova i radnji u kojima postoji lični interese. Konkretno, izmene se odnose na propisivanje sadržine obaveštenja koje lice iz člana 61. Zakona (kontrolni član, direktor, zastupnik, prokurista...) dostavlja nadležnom organu radi prijavljivanja poslova i radnji u kojima postoji lični interes. Takođe, propisuje se da je društvo s ograničenom odgovornošću i akcionarsko društvo dužno da na svojoj internet stranici ili na internet stranici Registra privrednih subjekata javno objavi nameru zaključenja pravnog posla, odnosno preduzimanja pravne radnje za koje je potrebno odobrenje, koje sadrži detaljan opis tog posla ili radnje, lično, odnosno poslovno ime povezanog lica, informacije o prirodi odnosa sa povezanim licem, datum i vrednost transakcije, kao i podatke iz obaveštenja iz člana 65. stav 2. Zakona, odmah po donošenju odluke iz stava 1. ovog člana kojom se odobrava pravni posao, odnosno pravna radnja u kojoj postoji lični interes, a najkasnije na dan zaključenja tog pravnog posla, odnosno preduzimanja te pravne radnje.

Prinudna likvidacija preduzetnika. Ono što je jedna od novina koje su predviđene izmenama Zakona jeste uvođenje instituta prinudne likvidacije i kod preduzetnika. Naime, u taksativnom navedenim situacijama (ako je preduzetniku pravnosnažnim aktom nadležnog organa izrečena mera zabrane obavljanja registrovane delatnosti, ako mu je poslovni račun u blokadi duže od dve godine neprekidno i drugi) registrator koji vodi registar privrednih subjekata na internet stranici tog registra objavljuje obaveštenje o preduzetniku kod koga su se stekli razlozi za brisanje iz registra sa pozivom da u roku od 90 dana od dana objavljivanja obaveštenja deblokira poslovni račun, odnosno otkloni razlog za brisanje iz registra. Ako preduzetnik u roku ostavljenom roku ne deblokira poslovni račun, odnosno ne otkloni razlog za brisanje, registrator će u daljem roku od 30 dana, po službenoj dužnosti, doneti rešenje o brisanju preduzetnika iz registra.

Dakle, postupak prinudne likvidacije preduzetnika (iako se tako ne zove formalno) je faktički isti kao i kod prinudne likvidacije privrednih društava, samo što su razlozi za pokretanje prinudne likvidacije kod preduzetnika drugačiji u odnosu na privredna društva, s obzirom na drugačiju pravnu prirodu preduzetnika.

Pristupanje novog člana društvu. U članu 175. Zakona izvršena je dopuna odredbom kojom se propisuje da se u slučaju pristupanja novog člana društvu, zaključuje ugovor o pristupanju novog člana društvu u pisanoj formi sa overenim potpisom lica koje pristupa društvu i lica ovlašćenog odlukom skupštine društva kojom se odobrava pristupanje novog člana. Na ovaj način precizira se posebna pisana forma ugovora o prenosu udela koji se sačinjava u slučaju kada skupština društva saglasno članu 200. stav 1. tačka 21. Zakona (a u vezi sa članom 167. ZPD, prim. aut.) prethodno donese odluku o odobravanju pristupanja novog člana, a koji će za prenosiocce udela (registrovane članove društva) potpisati lice koje za to ovlasti skupština društva u odluci o odobravanju pristupanja novog člana.

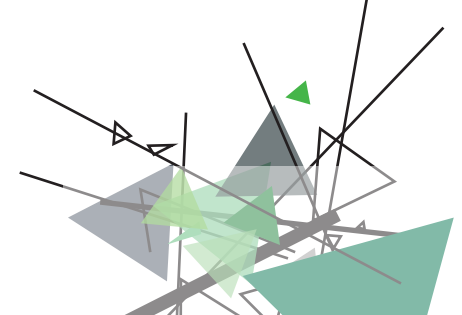
Navedenu dopunu u članu 175. stav 3. Zakona bila je potrebna da se istakne iz razloga što nova odredba koja propisuje ugovor o pristupanju novog člana uopšte ne ukazuje da se radi samo o situaciji shodno članu 200. stav 1. tačka 21. Zakona, već bi se tumačenjem odredbe mogao izvesti zaključak da se u svim situacijama kada novi član pristupa društvu i da je uvek potrebno da skupština prethodno donese odluku o odobrenju pristupanja člana i određivanju lica koje će zaključiti ugovor o pristupanju sa novim članom. Shodno iznetom, ovde upućujemo kritiku zakonodavcu zbog neprecizne formulacije odredbe.

Ništavost ugovora o prenosu udela. U praksi je postojao problem, odnosno pravna praznina u vezi sa pravnim posledicama presude kojom je utvrđena ništavost ugovora o prenosu udela. Novim članom rešena su sporna pitanja u praksi u vezi sa sprovođenjem izvršenja takve presude u registru privrednih subjekata, pitanje lica ovlašćenih za podnošenje prijave za registraciju, kao i da li se u registru uspostavlja stanje o članovima društva pre zaključenja ugovora o prenosu udela koji je poništen, bez obzira na kasnije registrovane promene članova društva, posebno ako se ima u vidu trajanje sudskih postupaka i načelo da nešto što je ništavo i suprotno javnom poretku ne može biti osnaženo.

Zakon sada predviđa da presuda kojom se utvrđuje ništavost ugovora o prenosu udela ima dejstvo prema društvu i članovima društva. Isto tako, ako je na osnovu ugovora o prenosu udela čija je ništavost utvrđena odlukom suda, bila registrovana promena članova društva u skladu sa zakonom o registraciji, nadležni sud presudu po pravnosnažnosti dostavlja registru privrednih subjekata radi registracije zabeležbe u skladu sa zakonom o registraciji, a parnične stranke, odnosno njihovi pravni sledbenici imaju pravo da podnesu prijavu za registraciju promene podataka o članovima društva koji su bili registrovani na osnovu ništavog ugovora o prenosu udela.

Naknade direktorima i članovima nadzornog odbora u javnom akcionarskom društvu. Izmenama Zakona, dodate se nove odredbe koje uređuju naknade u javnim akcionarskim društvima, a u skladu sa odredbama Direktive 828/2017 EU, imajući u vidu da direktori i članovi nadzornog odbora doprinose dugoročnom uspehu privrednog društva, forma i struktura njihovih naknada je naročito značajna. Tako se propisuje da je javno akcionarsko društvo u obavezi da ima politiku naknada direktorima i članovima nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, koja mora biti jasna i razumljiva, kao i sadržina politike naknada. Takođe, odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno ili komisija za naknade ako je obrazovana, dužni su da sačinjavaju jednom godišnje jasan, sveobuhvatan i razumljiv izveštaj o svim naknada koje je društvo ili sa njim povezano društvo koje posluje u okviru iste grupe društava isplatilo ili se obavezalo da isplati svakom pojedinom sadašnjem i bivšem članu odbora direktora, odnosno nadzornog odbora, u poslednjoj poslovnoj godini koja prethodi godini u kojoj se sačinjava izveštaj. Pored toga, društvo je dužno da izveštaj o naknadama objavi na svoj internet stranici nakon sednice skupštine na kojoj se raspravljalo o ovom izveštaju, koji mora biti besplatno javno dostupan najmanje deset godina od dana objavljivanja na internet stranici društva.

Navedene odredbe utičaće na veću transparentnost rashoda društava, a koji se odnose na naknade upravljačkim organima javnih akcionarskih društava, što je posebno od značaja za akcionare, kako bi bili upoznati sa visinom naknada, ali i kod javnih akcionarskih društava u kojima je država kontrolni (većinski) akcionar, s obzirom da se neretko dešavaju zloupotrebe u tim društvima upravo kroz enormne isplate naknada za rad direktora.

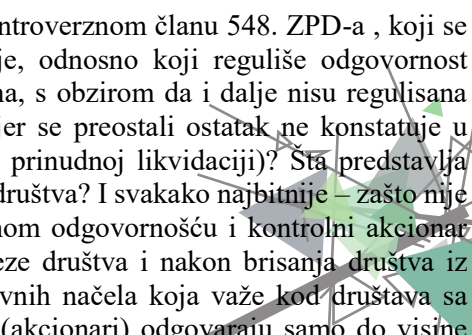
Dugoročno angažovanje u javnim akcionarskim društvima. Radi usklađivanja Zakona sa Direktivom 828/2017 EU uvode se pravila u pogledu podsticanja dugoročnog angažovanja akcionara u javnim akcionarskim društvima. Definisani su, između ostalog, pojmovi institucionalni investitor, rukovodilac imovine i savetnik za glasanje, njihove obaveze, sadržina politike angažovanja institucionalnih investitora i rukovodilaca imovinom i dr. Takođe, uređen je i postupak informisanja akcionara i društva, imajući u vidu da se akcije društava koje se kotiraju na tržištu kapitala, često drže preko složenih lanaca posrednika, što otežava ostvarivanje prava akcionara i može delovati kao prepreka angažovanju akcionara.

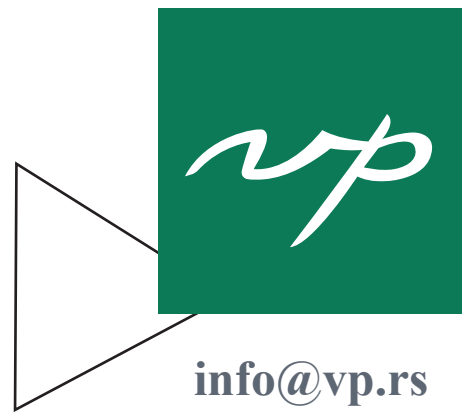
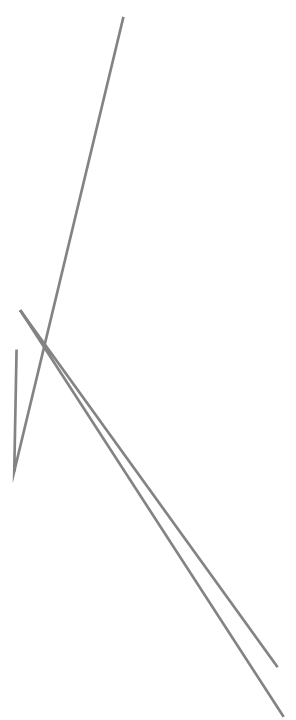
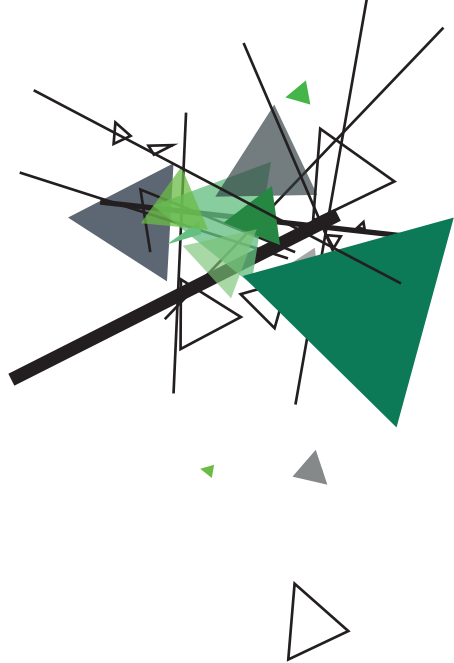
Prinudna likvidacija. U delu Zakona koji reguliše prinudnu likvidaciju privrednih društava, izvršene su izmene pojedinih članova. Kao prvo, sada imamo još dva nova razloga za pokretanje postupka prinudne likvidacije. Prvi razlog je u korelaciji sa registracijom osnovnog kapitala društva koje je kupljeno u stečajnom postupku, pa se predviđa da ako kupac stečajnog dužnika kao pravnog lica, u skladu sa članom 45. stav 5. ovog Zakona ne uplati nedostajući iznos do visine minimalnog osnovnog kapitala u roku od šest meseci od dana obustavljanja postupka stečaja.

Drugi razlog za pokretanje prinudne likvidacije odnosi na situaciju kada privredno društvo u roku od 30 dana od dana pravnosnažnosti presude kojom se nalaže brisanje registrovane adrese sedišta ne registruje novu adresu sedišta.

Dalje, u praksi se otvorilo pitanje da li se protiv društva koje je u prinudnoj likvidaciji može pokrenuti stečajni postupak usled nemogućnosti da se izmire dugovanja prema poveriocima. Određeni privredni sudovi su prihvatili predloge za pokretanje stečaja, odnosno sprovodili su stečajne postupke protiv društava koja se nalaze u prinudnoj likvidaciji. Sa druge strane, postojale su situacije gde su otvarani stečajni postupci, ali je APR brisao društva iz registra privrednih subjekata iako je otvoren bio stečajni postupak, što je izazivalo dodatne probleme. Ova pravna praznina rešena je dodavanjem novog člana koji rešava pitanje. Ako se u toku postupka prinudne likvidacije otvori prethodni stečajni postupak - postupak prinudne likvidacije se prekida, a ako se nakon toga odbije predlog za pokretanje stečajnog postupka, odnosno obustavi postupak zbog povlačenja predloga za pokretanje stečajnog postupka, postupak prinudne likvidacije se nastavlja. Takođe, ako se u toku postupka prinudne likvidacije otvori stečajni postupak - postupak prinudne likvidacije se obustavlja.

Takođe, zakonodavac je intervenisao (neuspešno, prim. aut.) u kontroverznom članu 548. ZPD-a, koji se odnosi na posledice brisanja društva nakon prinudne likvidacije, odnosno koji reguliše odgovornost članova. Rekli bismo da se radi o „kozmetičkim“ izmenama člana, s obzirom da i dalje nisu regulisana pitanja: na koji način se utvrđuje visina likvidacionog ostatka (jer se preostali ostatak ne konstatuje u Rešenju Agencije za privredne registre kojim se briše društvo u prinudnoj likvidaciji)? Šta predstavlja osnov za prenos prava svojine likvidacionim ostatkom članovima društva? I svakako najbitnije – zašto nije izbrisan stav koji predviđa da kontrolni član društva s ograničenom odgovornošću i kontrolni akcionar akcionarskog društva odgovara neograničeno solidarno za obaveze društva i nakon brisanja društva iz registra? Ova odredba je skroz u suprotnosti sa jednim od osnovnih načela koja važe kod društava sa ograničenom odgovornošću i akcionarskih društva – da članovi (akcionari) odgovaraju samo do visine upisanog i uplaćenog / unetog uloga u osnovni kapital društva, izuzev kod probijanja pravne ličnosti. Činjenica je da se u praksi često zloupotrebljava institut prinudne likvidacije, pa članovi namerno „guraju“ društva u prinudnu likvidaciju kako bi izbegli plaćanje obaveza, te je stoga intencija zakonodavca bila da zaustavi zloupotrebu ovog instituta. Međutim, smatramo da je zakonodavac napravio pogrešan pristup, prvo jer krši jedno od načela ZPD-a, i drugo, zloupotrebe ovog instituta su se mogle rešiti kroz izmene i dopune instituta probijanja pravne ličnosti.

info@vp.rs

www.vp.rs

